

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 24.

Luni, 11. Junie.

1845.

Документе веки.

52. Къ тѣла лѣи Dămnezeŭ Noŭ Grigorie Alexandrŭ Gika vovod Domn цѣреѣ Молдовеѣ.

Челе маѣ фолоситоаре ши адѣкѣтоаре де родѣрѣ, ши а ферицитеѣ виедѣ дѣтѣрѣитоаре лѣкрѣрѣ, дѣн тоате лѣкрѣрѣле кареле ам хотѣрѣт ши ам ашѣзат, прип хрисовѣл Domnieѣ теле, ла чеа дѣтѣ Domnie а поастрѣ, къ а лѣи Dzeŭ ажѣтор, пентрѣ чел де овѣщѣе фолос а сѣзѣшилор цѣреѣ сѣлт шкоалеле, кареле дѣн темелие с'аѣ ридикат ши с'аѣ ашѣзат. Де време че дѣвѣдѣтѣрѣле меспек не оаменѣ а фѣ сѣзѣши правелиор, шиѣ фак ѣвѣторѣ вѣнеѣ орѣндѣелѣ ши теѣщешѣганѣ дѣ аратѣ ши вредѣничѣ дѣ фаче спре тоате лѣкрѣрѣле. Дѣнтрѣ ачаеста дѣр ѣзвореѣче вѣада чеа линѣщѣт ши фериѣреа чеа немишкѣтѣ ши петречереа чеа пѣдеждѣвѣтѣ а виедѣе чеѣ вѣне. Мартѣрѣ кѣвѣнтелор ачестора сѣлт неаѣтѣрѣле челе веки ѣвѣитоаре де дѣвѣдѣтѣрѣ, ши кѣте неаѣтѣрѣ дѣн зѣоа де а-стѣзѣ, тотдеавна ши фѣрѣ лепевѣре аѣ не-дѣчетатѣ нѣртаре де грѣжѣ ши ѣзвек дѣвѣдѣтѣрѣле, ла каре ачесте неаѣтѣрѣ ве-дѣет вѣтѣ орѣндѣѣалѣ а правелиор челор волѣтѣчешѣ ши челе дѣфлорѣте теѣщешѣ-

гѣрѣ ши вѣада чеа къ фериѣта старе. Ши дѣнделептѣл Солонон кѣпоскѣнд къ сѣлт зѣите ши дѣнпревѣл къ дѣнделепѣчѣне сѣ-лѣшлѣите тоате вѣпѣтѣдѣле, зѣчеа: вепѣтѣ-миаѣ тоате вѣпѣтѣдѣле дѣнпревѣл къ дѣ-нделепѣчѣнеа ши пентѣтѣрѣта вѣкѣрѣе ла тѣѣ-пеле еѣ. Ши пре чеѣ че хѣлѣа пре дѣн-делепѣчѣне дѣн тѣкѣлонѣе зѣкѣнд, омѣл чел каре окѣреаѣче дѣнделепѣчѣнеа ши дѣвѣ-дѣтѣрѣа тѣкѣлос есте, ши дѣнѣдар пѣдежде лѣи, ши остепелеле лѣи фѣрѣ де фолос ши петречѣне фаптеле лѣи. Дѣнсѣ Domnѣл Dămnezeŭ тѣтѣрор ѣѣинд кѣтѣ де тѣлт е-сте тревѣнѣчѣоасѣ ла оаменѣ дѣвѣдѣтѣрѣа, аѣ дѣнфѣрикошат пре ачеѣ че окѣреск дѣ-вѣдѣтѣрѣа къ ачесте кѣвѣнте. Апѣкадѣ-вѣ де дѣвѣдѣтѣрѣ, ка пѣ кѣтѣва сѣ се тѣнѣе Domnѣл ши ведѣ нерѣ дѣн калеа дрентѣ-дѣе. Дечѣ де време че ѣарѣщѣи къ тѣла лѣи Dămnezeŭ ам лѣат стѣпѣнѣреа цѣреѣ ачестѣа, ши фѣнд-къ ам афлат шкоалеле кареле сѣлт ла ачаестѣ дѣрѣ, пѣрѣсѣте ши стрѣкѣте ши фѣрѣ пѣчѣ о фаптѣ. Врѣндѣ поѣ ка сѣ ле ридѣкѣт, ши сѣ ле ашѣзѣт, дѣнпревѣл ши еѣ ле дѣтѣрим, ши сѣ ле апѣрѣт де чеа вѣитоаре стрѣкѣчѣне, ши фачере де рѣѣ, хотѣрѣтѣам а орѣндѣѣ а-честе де маѣ жос ка о адѣоѣре ши дѣ-тѣрѣре ла хрисовѣл пострѣ кареле с'аѣ фѣ-

кѣт пентрѣ ашъзареа ші токмала ачестор шкоале. Епітропі тѣтѣрор шкоалелор съ фіе Dŭmneалѣі тареле вістерн. Іоан Кантакѣзино, пепотѣл пострѣ Dŭmneалѣі хатм. Іордаке Гіка, чел дѣпъ време тареле вістерн. D-лѣі тареле спатар Маполаке Богдан, D-лѣі тареле коміс Матеі Кантакѣзино, D-лѣі тареле коміс Скарлат Стѣрза, D-лѣі medelничерѣл Костаке Папафіл, D-лѣі Іліе Катарѣіла ал 2ле логофѣт, Костеа Авраам ші дінтр'ачеці епітропі, чел дѣпъ време тареле вістернік, съ айвъ пѣртаре де гріжѣ а стрѣнце тотдезна венітѣл ші ваніі че се вор стрѣнце съ'ї деа ла зпѣл дін епітропі, пе каре чеїмалці епітропі дѣл вор алеце пѣзіторѣс де вані, ші дѣпъ че се ва дѣпліні апѣл лѣі де кѣнд л'аѣ алес чеїмалці, съ деа самъ ла чеїмалці епітропі кѣ амѣрѣнтѣл. Вістіерѣл съ деа самъ де пѣтѣрѣл преоділор ші а діаконілор ші а свтеї де вані, каре аѣ лѣват дела дѣпшіі ші аѣ дат ла пѣзіторѣл ванілор, іар пѣзіторѣл ванілор съ деа самъ де ваніі че аѣ лѣват ші пентрѣ кѣтаѣ келтѣіт ла тревѣица шкоалеї ші съ се рѣндѣіаскѣ де епітропі алт пѣзіторѣс де вані дѣл локѣл лѣі, ші ачестеа аша съ се зрмезе пе тот апѣл, іар де вор прісосі вані сѣършіндѣсе апѣл, че ва прісосі съ се келтѣаскѣ пріп сѣатѣл даскалѣлѣі челѣі дін тѣіѣ ла лѣкрѣіме каре рѣндѣеде хрісовѣл Domnieї меле чел дінтѣі, ші пе ачест дінтѣіѣ повѣдѣітор ші dīdаскал ал філософеділор matimї ла akademіa Молдовеї съ се алеагѣ де кѣтрѣ Domn ші де кѣтрѣ мітрополітѣл кѣ іспітіреа ача каре се каде. Іар ачест дѣнтѣіѣ dīdаскал съ алеагѣ пре алці dīdаскалі ла akademіea Іашілор ші пѣтѣрѣл лор кѣці вор фі, ші

плѣціме лор съ ле орѣндѣіаскѣ тот ел, ші matimеле кѣте се вор да пе тот апѣл. Лѣпгѣ ачесте тот ачел dінтѣіѣ dīdаскал съ алеагѣ ші съ хотѣреаскѣ пре чеї стрѣні ші сѣрачі зченічі кѣці вор прокопсі ла дѣвѣдѣтѣрѣ ка съ еа тіла чеа орѣндѣітѣ дѣпъ хрісовѣл чел дінтѣіѣ. Кѣтрѣ ачестеа съ фіе пѣртареа де гріжѣ, ші ла ачест дінтѣіѣ dīdаскал ші ла чеїмалці даскалі аї akademіeї, а прімі ші а чінсті пре зченічіі чеї кѣ вѣпъ орѣндѣіалѣ, кѣ сѣпѣпере ші кѣ осѣрдіе. Іар пре чеї несѣпѣші ші дѣндѣрѣтнічі съ'ї гонѣаскѣ, ші дѣл скѣрт съ айвъ пѣртареа де гріжѣ пентрѣ тоате челе вѣне каре сѣит спрекрещереа шкоалеї. Іар алецереа челорлалці даскалі а дѣреї де пе ла дінѣтѣіме де афарѣ съ се факѣ де орѣндѣіціі епітропі ші съ се хотѣреаскѣ алецереа лор деспре Domn ші деспре мітрополітѣл ші съ лі се дѣлтѣреаскѣ кѣ кѣрціме Domnѣлѣі. Іар де ва трече времеа чеа орѣндѣітѣ ла каре съ каде съ еа даскаліі плата лор ші зченічіі тіла лор ші епітропіі вор зрні времеа, пѣ пѣмаї даскалѣл чел дінтѣіѣ че ші чеїмалці даскалі ші фіеце-кареле дін зченічі съ айвъ воѣ а траце пе епітропі ла domneаска жѣдекатѣ,*) ші вадѣоа зісеї времї съ фіе шасе лѣпї. Ші поропчїм ка съ се деа ла шкоалѣ стѣпѣпіреа вісерічеї каре есте хотѣрѣтѣ пріп хрісовѣл чел дінтѣіѣ, каре вісерікѣ се ва ківернісі де тоате де кѣтрѣ даскалі фѣрѣнічі о сѣпѣраре. Дечї дѣнцііндѣтм пе тоці,

*) Ачестѣ класѣлѣ domneаскѣ вѣдѣе, кѣ вїедці даскалі пе ачеле тімперї ера сілціі а фрека фоарте мѣлт прагѣіме епітропілор пѣпъ съ'шї анѣче лефшоара. Ped.

ші къ гънд педиторс ші немѣтат хотърим, ка дѣпъ че вор трече треі ані ші маі віне, нимене дін тінеріі зченічі пѣ се вор сѣі пічі ла о чінсте, де пѣ ва арѣта кърдіме ші а даскалѣві челві дінтѣѣ ші а челорѣлалді didаскалі дела академіа Іаші-лор, каре кърді съ арѣте, кѣткъ аѣ фост зченік сіліторіѣ ші къ осърдіе, ші кѣткъ аѣ къдигат дивѣдѣтріме, ші къ с'аѣ чінстіт деспре даскалі къ пѣме де ом дивѣдат. Ші воім Domnia те ка съ пѣ се деа ла нимене де даскалі ачесте кърді пѣпъ пѣ се ва фаче о черчетаре де овще днаінтеа тѣтрора, пѣ пѣмаі а даскалілор ші а зченічілор, че ші днаінтеа ачелора че ар вреа съ се афле аколо дн зіоа чеа рѣндзітѣ де черчетаре. Ші вререа Domnieі меле іарѣш есте, ачещі дивѣдаді съ аіѣѣ чінсте де кѣтрѣ тоді, ші орѣндзіала ші чінстеа лор съ фіе дѣпъ воері. Не фѣгѣдзім ші Domnia те а чінсті пе ачещі дивѣдаді къ сѣіреа ші къ воеріі маі тѣлт декѣт пе алціі дѣпъ авереа прокопселеі лор. Дндемпѣт ші пе преаоесіндіа са пѣрпнтеле мітрополітѣл, ка де акѣт пе німе съ пѣ дналѣ ла чінстеа преоціеі, де пѣ вор авеа кърдіме даскалілор челор преоціді, каре кърді съ арате тоатѣ прокопсала лор ла тоатѣ вісерічсаска дивѣдѣтрѣ, къчі къ орі кареле дін ачещіе, фѣр' де пѣмітеле кърді а фѣра преоціа, а фі сѣпѣс ла тоате вірѣіме ла къте сѣлт сѣпѣші ші тіреніі. Рѣгѣт дар Domnia те фѣрѣеце ші пе чеі дѣпъ поі Domnі шіі жѣрѣт пе Dzeѣл чел віѣ, ка съ дн-тоаркъ тотдеазна спре шкоале domneаска лор vedere ші съ ле ківернісаскъ ші съ ле поарте де гріжѣ ші къ стѣпѣнітоареле лор фачері де віне, съ ле креаскъ спре

віне, сокотінд кът де тѣлт ші че фел де мінѣпате вѣпѣтѣді ізвореск деспре дивѣдѣтрѣ.*) Асѣміне рѣгѣт ші пе чеці де акѣт епітропі ші пе чеі че вор фі зр-ташіі лор, дѣпъ орѣндзіала арѣтатѣлві хрісов а Domnieі меле ші пе Dзмнеалор Велидіі Боері, ші пре тоді де овще правословнічі креціні, съ ажѣте дѣпъ а лор пѣтере ла ачсастѣ вѣпъ фапѣтѣ. Іар де се ва арѣта чіневаш стрікѣторіѣ, орі фѣкѣторіѣ де рѣѣ ла ачесте каре ам хотѣрѣт Domnia те, орі ла челе че се вор рѣндзі пе зрѣт пентрѣ крещереа шкоа-делор; поі пе ачела ѣл кетѣт ла днфрі-кошатѣ ші педншелатѣ жѣдекатѣ а лві Dзмнезеѣ, ка съ де сама ла чел че жѣ-декѣ тоатѣ фапѣта омінеаскъ къ дрептате ші фѣр де фѣдѣріе, ші днсѣші ачест дрепт Dzeѣ, асѣпра ачелѣеа ка а зпві фѣкѣтор де рѣѣ ші зчігаш пѣ пѣмаі зпвіа че тѣл-тора, ші пѣ трѣпѣрілор че сѣфлетелор съ се апріндѣ тоатѣ тѣпніа лві дн потрїва лві, съ ші днкордезѣ аркѣл лві днпроти-

*) Преа фѣтмос. — Днсетпѣт, къ Грігоріе Гіка ворвіа афарѣ де гречееде ші літвіле франежа, італіана, тѣрчсаска, рѣсаска ші ера прокопсіт дн щіпде, прін зрѣтаре ел ле щіа предзі ші дн алціі. Грігоріе Гіка есте ачелаш Domn, пе каре зп Каніці пана за пріетін векіѣ ал сѣѣ дн зчісе ла Іаші дн 12. Окт. 1777 ші пелеа капѣлві тѣят іо трімісе ла Константінопол. Прічініме оторѣреі лві Гіка аѣ фост маі тѣлте, пѣ пѣмаі зна, кѣт крезѣрѣ зпві. Інтріцеле фаміліеі Мѣрзѣці-лор, пѣкаѣл Рѣші'лор ші анѣме а фелдмар-шалѣлві граф Романдов асѣпра лві, пердереа Бѣковінеі прін тѣла Рѣші'лор ла Австріа ші кіар ѣлкоміа де вані а лві Гр. Гіка копѣ-птѣрѣ ла пердереа лві. (Bezі історіа, анѣ-те Енгеа ші А. Волф.) Р.

*)

ва лѣи шѣ съ гѣтеаскѣ дѣтрѣнствѣ съде-
цѣле мордеѣ. Съ се стеаргѣ де не фада
пѣтѣнѣлѣи поменѣреа, каса лѣи шѣ пѣте-
ле лѣи. Датѣ с'аѣ шѣ ачест хрисов, тот кѣ
ачел гѣнд ѣвѣитор де D-зѣѣ, шѣ тот кѣ а-
чешаш вѣртѣте шѣ пѣтере, кѣ каре с'аѣ
дат шѣ чел дѣтѣи ал пострѣ домпеск хри-
сов. Пептрѣ ачешаста съ айѣв адеверѣре шѣ
неклѣтѣре нестрѣмѣтатѣ шѣ немѣтатѣ.

Дѣи Іашѣ 1775 Ноешвѣре 15.

Григорѣ Гѣка ВВ. (Л. П.)

(Вор зѣта.)

Р Ѣ Ж А.

(Новелѣ вѣлѣдеапѣ.)

(Дѣнкеѣере.)

Патѣма лѣи Пѣтрѣ крескѣ ла кѣлѣтеа
чеша маѣ маре дѣтѣлѣндѣсъ кѣ Рѣжа, шѣ
вѣлѣнд не фада еѣ зѣгрѣвѣтѣ дѣререа иѣ-
теѣ сале, че пѣ родеа пѣмаѣ ла фѣтседеѣ,
чѣ се ведеа ай дѣгропа шѣ съпѣтатеа; ел
дарѣ акѣта пѣ авеа алт гѣнд, декѣт орѣ
кѣт а стѣнѣце вѣада ачелѣа, каре дѣ съѣ-
шѣе иѣма шѣ дѣ непорочѣ дѣвечѣ! Рѣжа
ѣвѣита меа,“ стрѣгѣ иѣмосѣла Пѣтрѣ кѣ ла-
крѣтѣи дѣ окѣ, „еѣ пѣ маѣ пот трѣи фѣрѣ
тѣне, еѣ вѣд дѣпѣ фада та, кѣтѣкѣ зѣжѣл
дѣцѣи сашѣ фѣтседа шѣ дѣрапѣлѣ вѣада,
ноѣ треѣве сашѣ съ трѣим, сашѣ съ тѣрѣим а-
тѣндѣоѣ; плаѣла теѣ есте фѣкѣт, тѣ те а-
ратѣ вѣрѣватѣлѣи тѣѣ плаѣкѣтѣ, амѣнѣщел
кѣ ѣвѣѣре шѣ ешѣ кѣ ел ла холдеде де кѣ-
кѣрѣзе, аколо кавѣтъ съ л адорѣтѣи, шѣ еѣ воѣз
фѣ гата ла датѣл де тѣне семп а тѣ апро-
пѣа де ел шѣ ай стѣнѣце лѣтѣма зѣлеѣ неп-
трѣ тотдеаѣна, еѣ треѣве съ шѣ рѣсѣвѣн асѣпра

лѣи.“ — Пе Рѣжа аѣ принсо фѣорѣле азѣнд
ачеште кѣвѣнте, каре Пѣтрѣ и ле спѣсъ ор-
вѣт де патѣтѣ. „Кѣт Пептрѣ,“ грѣи Рѣжа
дѣфѣоратѣ. „Дар пѣ гѣндѣщѣ тѣ че зѣ-
тѣрѣи поате авеа ачешастѣ кѣрѣчепѣлѣ фашѣтѣ,
кареа шѣ пре мѣне шѣ пре тѣне не ва а-
дѣче дѣ прѣпашѣте шѣ не ва фаше а съ
дѣгрози лѣтеа де ноѣ; скоатеѣ дѣи кап
ачешт кѣѣет, каре пѣмаѣ дѣавѣлѣл дѣи л'аѣ
дат, маѣ вѣне есте съ не лѣсът дѣ прѣпашѣ
лѣи Дѣтнезеѣ шѣ се аѣгентѣтѣ шѣ аѣлареа
дѣрерѣмор поашѣре дела тѣмп, акѣрѣвѣа не-
точѣт дѣнте роаде тоате.“ Пѣтрѣ тѣкѣ шѣ
съ нѣреа, кѣтѣкѣ ѣар пѣреа рѣѣ дѣспре
дѣскоперѣреа плаѣлѣлѣи, дѣрепѣт ачеша се дѣс-
пѣрѣцѣи де Рѣжа посоморѣт шѣ кѣ атѣта
маѣ апрѣис, кѣ кѣт иѣма лѣи тот маѣ таре
дѣсета дѣпѣ ресѣвѣнаре, шѣ чѣне шѣе че
вѣреа съ зѣкѣ дѣ Бѣнат „дѣне мѣнте,“ аче-
ла зѣнор ва ведеа, кѣтѣкѣ иѣмѣк пѣ ера дѣ
старе а авате не иѣмосѣла Пѣтрѣ дела
кѣрѣчепѣлѣ съѣ прѣпѣс.

Рѣжа дѣторѣкѣндѣсъ авашѣ Трѣилѣ и
се фѣкѣ маѣ зѣжѣт декѣт пашѣте, скѣпѣтеа
де ресѣвѣнаре, кареа о скѣпѣрѣасѣ Пѣтрѣ
дѣ иѣма еѣ, дѣчепѣлѣ а лѣа флѣкѣрѣ шѣ а
предѣтѣи асѣпра вѣлѣндеѣелор фѣтеѣеѣцѣи,
кѣ каре еа ера дѣзѣстратѣ дела патѣрѣ,
еа ведеа акѣта не Пѣтрѣ кѣ атѣта маѣ
вредѣк де ѣвѣит, кѣ кѣт ачешта ера реѣзо-
лѣт а дѣтѣрѣпѣнде орѣ че фашѣтѣ, воѣпѣчѣа
ачешѣвѣа дѣ скѣтѣрѣ иѣма, шѣ аша дѣче-
пѣ зѣра асѣпра вѣрѣватѣлѣи съѣ тот а маѣ
кѣрѣде, сътапа дѣ ста дѣ коашѣтѣ шѣ о дѣ-
дѣмна а се зѣи кѣ плаѣлѣ лѣи Пѣтрѣ спре
съѣжѣрѣшѣреа зѣжѣтѣи фашѣте. Кѣчѣ че есте
омѣл дѣакѣл асѣпрѣде патѣма, шѣ кареа
есте маѣ маре патѣтѣ, декѣт ачеша а а-
торѣлѣи не дѣндѣстѣлат; ачешта дѣвѣнѣеаѣзѣ

ши челе маї невіновате інімі, апрінде ши пре челе маї влжнде фьптєрі ши ле траце дн поіапел прьпастієі. Омьл пьєрде характерьл оменеск ши се фаче довіток. Ох неферічітєлє фій ал Афродітеі, де кьте орї днсьфолї ть флакьра та дн інімілє оамепілор ши нє о стьпці алфелїз декьт нємаї прїн вьрсаре де сьпце!

Рьжа ера акьма резолвьт а спріжьні планьл аморезьлї сьь Пьтрь, ши кьвьт прїлеж аї фаче ачєаста кьпоскьть. Амьлдої хотьржрь зїоа, дн карєа Пьтрь сь еась ла локьл менїт дн кькьрзє, внде сь амьдіаскь ши Рьжа не вьрватьл сьь. Ка сь ажьпгь днсь дьнса скопьл ачєста маї сїгьр се арьта тьлт маї дрьгьлашь вьрвьдьлєлї сьь ши дї сїмьла ївьре. Трьїль фїїнд днкь преа тїпьр нє авєа нїчї о вьлєїаль дн пьртареа невестєі сале ши де ачєєа ачєаста дн пьтє амьці фоарте зьпор. „Трьїль драгь“, зїсє еа дн зїоа менїт пєнтрь сьпцєроаса фаптє, „дої астьзі ши аша нє лькрьт акась, сь терцєт дарь сь ведєт кьт стаї холдєлє де кькьрзє.“ „Сь терцєт соро“, рьспьпсє Трьїль, ши львндє'ши топорьл дн тьпьл порпїрь кьтрь фатальл лок. Тїнєрє невіноват, ть дцї дьчї днсьпшї зчїгаша артє ши ть нє пордї віна крьпчєнєї ачєстєї фаптє, ть те днсьрашї днкь копїл, кьчї аша аї врьт татьл тьь сь'шї агонїсєаскь лькрьтоаре дн кась неprevьжнд прєчітєнєа та.

Ажьпгьнд ла локьл менїт Рьжа се фькь остєпїтє ши се пьсє жос не їарвь, Трьїль днкь се кьлєкь льпгь дьнса пьїндє'шї капьл дн поамьї, ел днчєнє аї кььта дн кап ши аша Трьїль сїмцї дєгравь лїпса а пьлть зьлєлї Морфєї да-

торїєл трївьт. Кьт адорпї Трьїль, Пьтрь, карє ера аскьпс дн кькьрзє ши вьзєсь не ачєштїа вєїнд, се апронїє кьтрь Рьжа кь вь топор дн тьпьл ши дї дь семне, кьткь се афлєачї. Рьжа нє пьєрде врьмєа, чї еа топорьл, че зьчєа льпгь Трьїль ши дн ловєщє кь тькїа дн кап, ачєста сарє дн сьс ши стрїгь „Рьжа, че фькьшїтє?“ днтр'ачєєа се апронїє ши Пьтрь днгравь ши дї маї дь впа дїп дєрьпт атьт де тарє, де Трьїль кадє морт ла пьтьлєт. — Крьпчєнє фаптє ть ещї сь вьршїтє! Амьрьдїлор аморєзаци акьма вєдєдї че адї фькьт; внде вєдї сьпна де пьтерпїка тьпьл а дрєптьдїї, акьма се трєзєщє дн вої дьхьл копьтїмїрєї, карє се пьтє дн грозава фрікь, че вь гонєщє прєтвїндєнєа ши пьпьл дн адьпкьл пьтьлєлї.

Дьпь че Рьжа ши Пьтрь оторжрь не Трьїль, де лок се потолї днтрьпшїї сєтєа дьпь рєсвьнєрє ши сїмцьл оменеск дї трась ла трївєлєлє копцїїндєї, карє акьма чєрє дєла дьпшїї сєамтє пєнтрь ачєаста неомєнєаскь ши грозавь фаптє. Ъртьрїлє єї дарь єраф: о фрікь пєдзьмєрїтє, карєа лє згьдєїа тот трьпьл ши дї фькь се фьгь дн вєчїна пьдєрє, внде се дїнєаї сїгьрї де чєрчєтєрї, че шїїа кь вор сь зрьмєзє. — Дьпь че се фькь сєара ши тїнєрїї нє се днтоарсєрь а кась, дн пьрїпцїї лор се пьскь о прєзїчєрє ковїтоарє, карєа кь атьта крєщєа маї тарє, кь кьт трєчєаї чєасвьрїлє ши мїньтєлє, фьрь сь вїпь ачєщїа а кась. „Ачєста нє є лькрь вьп“, зїсє таїкь-сьь ши се льь кь дьбь сльцї а кььта не тїнєрїї ши ажьпгьнд ла холдєлє де кькьрзє авь че вєдєа. Трьїль зьчєа кь фадє ла пьтьлєт ши капьл льї

ера здровит де зчигана армъ, кареа зъчеа лънгъ дънсъл. Нъ ера даръ ничі о дп-доіалъ, кѣткъ ачеаста ар фі фапта Ръжеі ші а аморезълѣ еі Пѣтръ. Дрептачеа съ рѣдікъ гоанъ дѣпъ дъншіі prin тоате локъріме ші prin вечіна пѣдъре, тнде ші афлъ пе зчигаші кѣ арта крѣтъ дп мѣ-пъ. Адъшіі фінд ла дерегѣторіа локалъ мѣртѣрісіръ де лок фапта. Се фѣкѣ дп тоате пѣрціме фамъ кѣткъ фрѣмоаса Ръ-жъ ар фі зчигаша бѣрватълѣ съѣ, ші іа-тъ де одатъ амерга мік ші mare кѣтръ четатеа Т. ка съ вадъ пе Ръжа ші пе Пѣтръ, пе каре дп адъчеаѣ аколо дптре пѣще ші савіі скоасе. Нъ мѣлт дѣпъ а-чеа се фѣкѣ черчетареа ші зчигашіі кѣ-поскъндъшіі віна фѣрѣ оскъндііі ла моарте.

Ера пе времеа чершелор кѣнд пѣ-серъ пе фрѣмоаса Ръжа ші пе аморезъл еі Пѣтръ дп каса де тѣнгѣре, кѣсъліе дп зік дп Бѣнат. Пѣтръ ера дпбѣркат дп кѣтеші аље, дпчінс кѣ шерпаріѣ рошѣ, фада лѣі ера пѣлітъ ші посотѣрѣтъ, ше-деа трас дп сіне ші тѣкѣт. Ръжа ера дп-вѣркатъ дп вешмѣнтѣ еі де рѣнд, дп кап авеа тѣлбент косѣт кѣ сѣртъ ші ла грѣмаз легатъ о паптікъ неагръ, фада еі ера пѣлітъ де дѣхоареа арестълѣі, даръ дпкъ фрѣмоасъ ші плѣкѣтъ, дпн окіі еі чеі фокошіі лъчеа дпведерат кѣіреа, пѣр-тареа еі ера дрѣгълашъ, ворвеа кѣ тоці, каріі о черчетаѣ ші се тѣнгѣіа асѣпра мпңдеі славе, че аѣ адѣсо пѣпъ ла ачеа-стѣ скѣпѣтаре. А треіа зі, кѣнд се рѣдікъ алаѣл стѣ дѣкѣ пѣпъ ла локъл де перѣа-ре, Ръжа кареа мѣлт іѣвеа віада ші кареа пѣпъ ачі пѣдеждѣіа pardon пенѣтрѣ тіне-редеме сале, възднд кѣ пѣ е алт mod де скѣпаре, спѣне дѣховнікълѣі че о гѣтеа де

моарте, кѣткъ еа с'ар афла дп старе ві-пекѣвѣнтатъ ші ачеаста скапъ пенѣтрѣ а-кѣта віада Ръжеі, кѣчі леціме пѣ пѣде-псеск пѣвіновѣдіа, чі чер пѣтаіі кап пен-трѣ кап. Пѣтръ даръ фѣ скос сінгѣр ла локъл перѣрѣіі ші дѣпъ че черѣ дела тѣл-дімеа адѣпатъ ертаре пенѣтрѣ крѣпчена са фаптъ, ла кареа аѣ фост рѣпіт де патіма аморѣлѣі, шеде пе скапн ші гѣдеа дп рѣ-теазъ капѣл. Ші аша ачест воінік, каре дп алте дппрежѣрѣрі ар фі фост чел маі сѣргѣітор ші вѣн ом, мѣрі дп флоареа тіпеределор спре а фі пілдъ алтора. Ох! де ар фі пілда лѣі дпфіорѣтоаре!

Тікълоасъ Ръжо! акѣта веіі тѣ кѣт есте де дѣлче віада ші кавдіі адіі кѣмпѣра мпңте, че пѣціі сѣнт нічі спре о одіхпъ, дп mod дпшелѣторіѣ. Акѣта веіі тѣ крѣпчена та фаптъ деспре акѣреіа зртѣріі пѣ кѣцетаі маі пайнте, арѣдіі кѣінѣъ ші жѣрі дпдрептаре, те сѣпѣніі ла орі че пе-деапсѣ, че кѣнощіі а о фі мерітат кѣ дре-птѣл, пѣтаі віада сѣціі рѣтѣпъ, дпсѣ дп-зѣдар, сѣпѣцеле бѣрватълѣі тѣѣ стрігѣ рѣс-вѣпаре ші пѣціі ажѣтъ нічі тіпередеме та-ле, нічі алеаса та фрѣтсецѣ, тѣ дпсѣшіі треѣве сѣ морі, сѣ морі prin аскѣдіітѣл палош ал дрепѣцііі пѣртат де пѣфрікоаса мѣпъ а пѣсѣферітълѣі гѣде.

Кѣт спѣсъ дѣховнікъл де тнде се кѣвіне, кѣткъ Ръжа ар фі дп старе віпекѣвѣнта-тъ, де лок се фѣкѣ prin моаше ші до-кторі черчетаре, дпсѣ фінд кѣ ачеціа пѣ пѣтѣрѣ апріат доведіі дпгреопареа еі, де-регѣторіа се възѣ сілітъ а дптѣрѣзіа кѣ пѣerdeа еі, гѣнднд кѣткъ астѣеліѣ поа-те кѣ і с'ар да ші прілеж де скѣпаре, кѣчі тоці о жѣлеаѣ пенѣтрѣ фрѣтсеца ші тіпередеме еі. Дпсѣ дѣпъ че пѣпъ ла

кръчиш пъ се арътъ пичи зп семп маї де-
парте де дпгреопаре, Ръжа, кареа пзмаї
прич тоартеа еї пзтеа дппъка зтвбра зчи-
сълъї събъ върват, фъ іаръш пвсъ дп каса
де тжпгъіре шї дъпъ треї зїле скоасъ ла
локъла перзърїї, знде дпайнте къ 6 лъпї
пїкъ капъла аморезълъї еї Пътръ. Ръжа
фъкъ ачааста кълъторіе, къ о статорпичіе
невъзътъ ла соїл фръмос, дпвръкъмпі-
теа еї ера алвъ шї пъръла аша трас съвт
тълвент, кът съ п'айбе гъдеа лпкъсъ а'л
рътеза. Къ зп глас віѣ, дпкъ плин де тжп-
гъіре черъ еа ертъчїзне дела мълдїмеа прї-
вітоаре, дпайнтеа къріа се десвіновъдеа къ
мпітеа славъ, орвітъ де фокъла аморълъї
шї сілітъ де пърїнци а лъа не ачала де
върват, пентръ каре пз сімдѣа пичї о сім-
патїе. Німінеа пз пзтеа прїві ла дъпса
съ пз сімтъ чеа маї маре копътїміре,
ва не мълці vedeаї шї лъкръмънд плжп-
гъндъї соартеа тікълоасъ. Ръжа се дп-
тоарсъ акъта кътръ преотъл, каре о дп-
търеа дп кредїнда кътръ Дъмпезеѣ шї
сърътъндъї мъна, шежъ не фаталъла скамп,
де знде гъдеа де одатъ дї деспърді фръ-
мосъла кап де тръфанъл тръп; арътъндъ'л
прївїторїлор. Лімба мїшекъндъсъ се ве-
деа къ дпфръзптъ шї акъта не пърїнци
пентръ къ аѣ съфшїат ініма шї аѣ адъсо
ла перїчїзне. Неаоа рошї де мълдїмеа
сжпцелъї, че кърпеа дїа деспїкателе віне
шї се vedeа а дппъчї зтвбра върватълъї
събъ, кареа череа недпчетат ръсвъпаре.
Шї аша се фъкъръ треї персоане алфелїз
въне шї дпзъстрате къ мълте фръмоасе
дарърї сълетещї шї тръпещї жертва їзві-
реї де славъ шї а прежъдецълъї пърїнци-
лор, карїї пз къзтаѣ ла сімпатїа інімілор,
че есте шї тревъе съ фїе колъмна неклїн-

тітъ дп късъторїї, чї пзмаї ла алте лъ-
крърї дптжмпїлтоаре, че аѣ пзмаї пред
дпкїпзїт шї ла прївїреа маї де апроане
пер, ка шї пълъчїреа дп лътіна соарелъї.
Жълїдї даръ пърїнцилор негъндїта воа-
стръ фантъ.

Dr. Vasile.

Calendar пентръ попоръл ромънск
не апъл 1845. Іашїї дп Кантора фоеїї
сътеції.

Am zic ла алт лоб, къ ам сімдї оареш-
каре тревзїндъ а фаче о реченсіе а кален-
дарълъї ачі дпсемпат. Ної прїп реченсіе
дпделедем пзмаї о редпшїраре прескър-
татъ а матерїлор кзпрїнсе дптр'о карте
саѣ дптр'о фоеїе періодїкъ ш. а., къ адаоце-
ре де зїеле обсервъдїї каре крѣде речен-
сентъла къ ар авѣа лок, саѣ ел пз крѣде,
дар аре патїмъ де а къзта прїчїні... ; къ
ачелеаш дпкъ реченсіа тот пз се фаче крї-
тікъ, пентръ-къ крїтіка е чева маї мълт.
Дар съ лъсъм дефїніціле каре маї ла тодї
ле сънт зръте. . . .

Calendar. Де пз'мї легам мълїле
ка съ пз маї дпвет пе оаменї къ дефїніці
шї къ дерївадїї, пе ачі ерам съмї іаѣ аер
де катедръ, съ въ сїзїз чеаа че шїдї къ
тодїї, къ дп календар се кзпрїндъ къте
тоате дппърціте, вжръте шї дпкръчїте
къ негръ шї къ рошъ пе 12 лъпї дп със-
шї дп жос, къ дпайнтеа лъпїлор шї дпдъ-
ръптъл лор афлї шї алте адаосърї маї мъл-
те саѣ маї пздїме дъпъ към спекъландїї
едїторї вор а ле пъне предъла маї маре саѣ
маї мїк. Аша дпкъ пз воїеск а дпсемпа
пичї мъкар атъта, къ дп Еуропа чївілізатъ
де о зечїме дбъ де ані дпкоаче Kalenda-

реле ши Алманачеле фортъ зп феліз де літературъ пз пѣдін кзмпнзнітоаре ши се дптрек кз знеле фоі періодиче; пептръ-кз редакторіи ачелора се невоіеск а адеце ши а пѣвліка дптрънселе лзкрзрї кзт се поате маї фолосітоаре ши плъкзте, дпкзт кз ачеастъ тактїкз літераръ фъкзръ ка ши ачеле глоате тарї, каре дп віадалор пз се дндзръ а да ванї не алтъ карте де кзт пзтаї не календаре ши пз чїтеск нїтїк, декзт пзтаї знеорї дп календаре, съ фїе сіміте оарешкзт а чїті кзнд ши кзнд кзте чева фолосїторїз, не каре маї пайнте пз'л vedeа de нас. Чеї карїи п'адї воїт орї п'адї пзтзт кзмпъра календаръ Іаншенїлор дїн 1845 аскзлтадї че фелїз де матерїи се афлз тіпзрїте дп ачелаш.

Деспре чївілізаціе. Артїколъл не плаче дптрег, дар дпкеїереа лзї ши маї тзлт. Дїн прїсосъл чївілізаціеї статзрїле лз пер. Да, еле пз пер, ши нїчі кз вораръта дзштанїи пропъшїрїеї дп тоатъ істо. ріа оменїтеї прїсос де чївілізаціе; іар чеаа че свїт мантъ де чївілізаціе аз трънтіт ши аз събрмат статзрї, п'аз фост нїчі декзт чївілізаціе, чї варварїе дптъръкатъ дп вешнїпте мої. Чївілізаціа се разїтз не дрепта. Да, ши дакъ пз, еа пз есте чївілізаціе, чї орї че алт, ла каре маї віне іаї пзтеа зіче скълчїетзръ а фъптзрелор кзвъпнътоаре адзпате дп соціетздї тарї (сате, ораше, четздї, статзрї. . .).

Совїедкї ши Ромънїї. Тема есте: 18 ромънї молдовенї ла а. 1686 апъраръ четатеа неамдзлзї чїпчі зіле асвпра арматей ши а артїлерїеї рецелзї Полонїеї Іоан Совїескї. Фаптъ фоарте мїнзпнатъ ши зна дїн челе тарї. Азкторъл ачестей історїсїрї

есте D. K. Негрзддї. Сїнгзр ачест пзте кеззшзеще де адевзр дп окїї ромънзлзї; дар че веї фаче ачелор тзлдї стръїнї, карї орї че фаптъ страордїнаръ ешїтъ дела ромънї о траг ла дндоїалъ, дакъ пз о вом рззїта кз зп леціон де чїтадїї. —

Борсек. Се дескрїе кзрсъл кзрелор ши а нетречерїї ла апеле мїнерале дела Борсек дп Трансїлванїа. Азкторъл D. B. Александрї е кзпоскзт ши де аїреа кз аре колоаре вії дп кондеїл съз; чїне пз'мї крече чїтеаскз ши дескрїереа, теаргъ ши ла Борсек, саз ши віче-верса. Дар Домпъле Александрї, съ пз те азлз арделенеле поастре зїкзндзле кз се дптъракъ фърз гзст ши тотзш сълт претенціоасе, ка съ пз те трагъ ла врео жздекатъ, кзт ера съ не трагъ не пої дп анїї трекудї атзт але поастре кзт ши молдаво-ромънеле Дв. пептръ прїчїнї кзпоскзте ла тодї. Дптр'ачеаа съ венїдї сълзтошї ши дп анъл ачеста.

Стефан чел таре дп тзргъл Баїа. Се дескрїе вірзїнда лзї Стефан асвпра рецелзї Матеїз Корвїн ла а. 1467 рззїматъ кз чїтате історїче тарї, дпкзт пз е молдован — афаръ де жїданї — каре съ пз чїтїаскз кз дпкордъчзне ачест артїкол. Дпсъ портретъл літографїт пз кредем съ семене кз оріціналъл оріціналзлзї.

Бървадї, фемеї ши аморезї. Нз авзїз тімп а чїті ачест артїкол скос дзпъ Балзак, чїтїаскзл фемеїле, ка съ кзпоскз, че віне ши че рзъ ле кзпоск вървадїї астззї — кам ка ши дп веакъл лзї Плзтарх; се vede кз еле аз ръмас тот фемеї, дпкїсе дп цїнекез ши дп харем ка ши лїбере дп Парїс ши дп Бзкзрещї, дп Мілапо ши дп Іашї. (Вор зрма.)